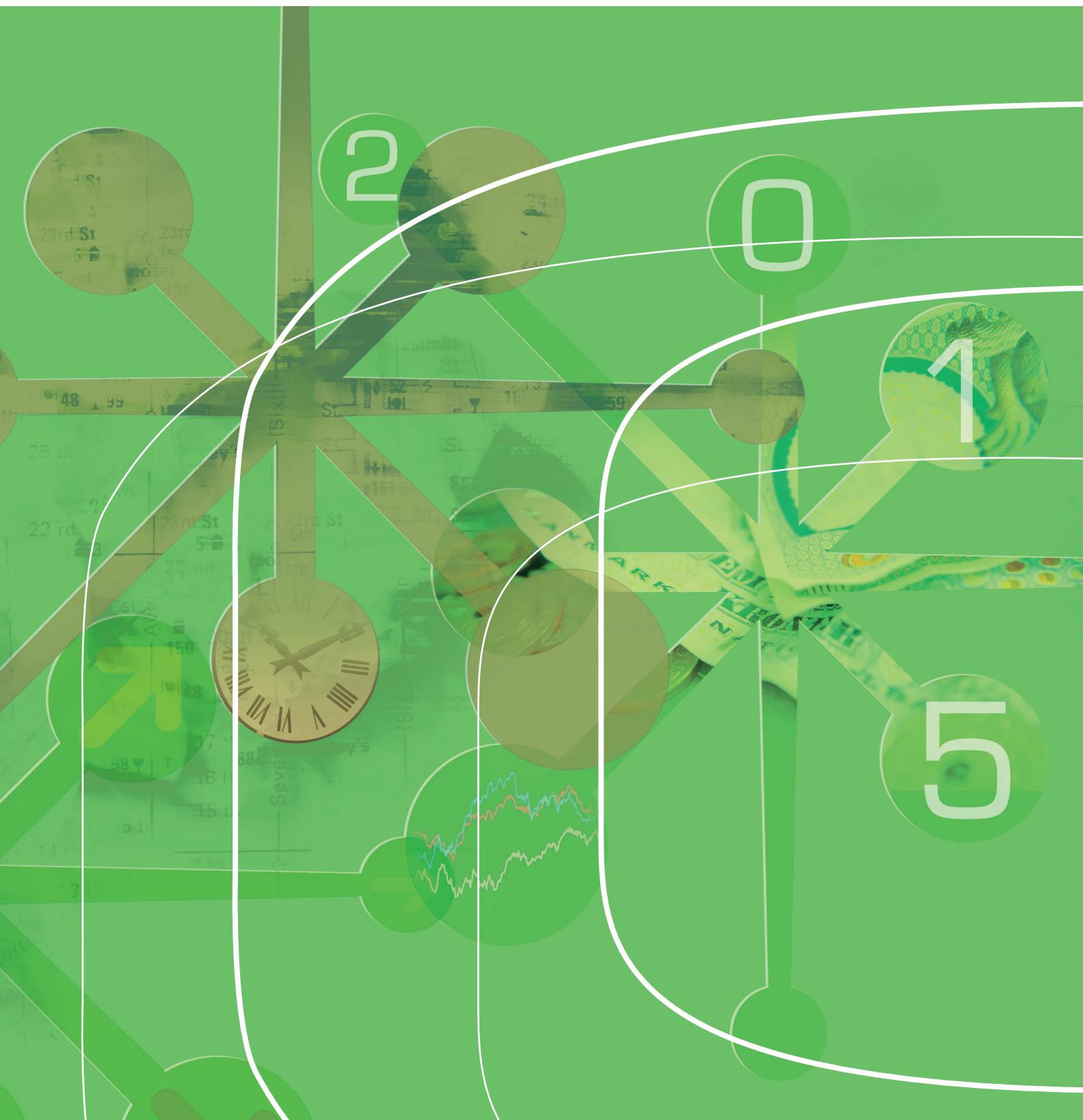

Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta

Vuosikertomus 2015

Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta

Vuosikertomus 2015

ANP 2016:756

Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta
Vuosikertomus 2015

ISBN 978-92-893-4679-5 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4680-1 (PDF)
<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2016-756>
ANP 2016:756
© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2016
Ulkoasu: Cecilie Ravik
Kannen valokuva: ScanPrint

www.norden.org/nordpub

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimpia alueellisia yhteistyömuotoja. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

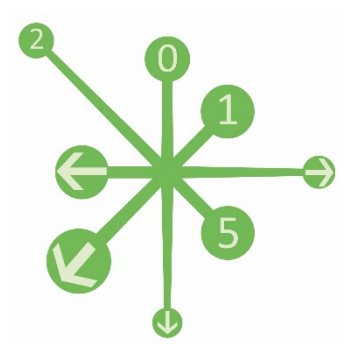
Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

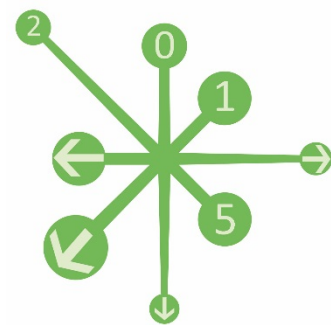
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Puhelin (+45) 3396 0200

www.norden.org

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	5
Esipuhe	7
1. Johdon toimintakertomus	11
1.1 Näkyvä Pohjola.....	11
1.2 Ulospäin suuntautunut Pohjola.....	13
1.3 Rajaton Pohjola	14
1.4 Innovatiivinen Pohjola.....	16
1.5 Talous.....	17
2. Budjetti 2015 – budjettikompromissin seuranta.....	19
3. Tunnusluvut.....	29

Esipuhe

Pohjoismaiden ministerineuvosto näytti vuonna 2015 kyntensä poliittisten avausten tekijänä ja sai tilaisuuden osoittaa, että organisaatio kykenee tarvittaessa reagoimaan nopeasti ja tehokkaasti ulkomaailman tapahtumiin.

Terveysalan strategiaselvitys, jonka Bo Könberg laati vuonna 2014 osana ministerineuvoston kolmivuotista ”Kestävä pohjoismainen hyvinvointi” -ohjelmaa, poiki alaan liittyviä poliittisia toimenpiteitä läpi vuoden 2015. Monissa konferensseissa keskusteltiin keskeisistä terveysasioista, jotka mitä todennäköisimmin eivät olisi päätyneet poliittiselle asialistalle ilman Pohjoismaiden ministerineuvoston aloitteellisuutta.

”Kestävä pohjoismainen hyvinvointi” -ohjelma päättyi vuoden 2015 lopussa, mutta se jätti pysyviä jälkiä kaikilla ohjelma-alueilla. Ohjelma keskittyi koulutus-, tutkimus- ja infrastruktuurialan innovatiivisiin hyvinvointiratkaisuihin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintaan vaikuttivat vuonna 2015 suuressa määrin myös Pohjoismaiden ulkopuoliset tapahtumat – niin hyvässä kuin pahassa.

Tammikuun alussa tuli uutinen, joka koski pohjoismaista Venäjä-yhteistyötä. Venäjän viranomaiset olivat paikallisen kansalaisjärjestölainsäädännön pohjalta luokitelleet Pohjoismaiden ministerineuvoston ulkomaiseksi agentiksi. Agenttistatuksen jälkeen Pohjoismaiden ministerineuvoston Luoteis-Venäjän-toimistojen oli mahdotonta jatkaa 20 vuotta kestänyttä menestyksestä työtään.

Kevään aikana lakkautettiin Pietarin- ja Kaliningradin-toimistojen sekä Murmanskissa, Petroskoissa ja Arkangelissa sijainneiden tiedotuspisteiden toiminta.

Pohjoismaiden Luoteis-Venäjä-yhteistyö ei kuitenkaan lopu toimistojen lakkauttamisesta huolimatta. Suuri osa käynnistetyistä hankkeista jatkuu muiden hallintoelinten alaisuudessa, ja Baltian-toimistot keskittyvät Venäjä-yhteistyöhön hieman aiempaa enemmän.

Maailman tapahtumat muistuttivat itsestään erittäin valitettavalla tavalla helmikuussa, jolloin Kööpenhaminaa ravisteli kaksi terrori-iskua. Pian sen jälkeen tavanneet pohjoismaiset yhteistyöministerit totesivat, että Pohjoismaiden on panostettava yhdessä entistä aktiivisemmin demokratian, osallisuuden ja turvallisuuden edistämiseen. Mi-

nisterineuvoston sihteeristö laati nopeasti monialaisen ohjelman, joka keskittyy ekstremismin ehkäisyyn ja maidemme kaikkien asukkaiden turvallisuuden parantamiseen. ”Demokratia, osallisuus ja turvallisuus” -yhteistyöohjelman toimenpiteet alkavat vuonna 2016.

Kansainväliset haasteet liittyvät turvallisuuden lisäksi myös ennen kaikkea ilmasto- ja ympäristöuhkiin sekä niiden ratkaisumahdollisuuksiin. Pohjoismaat ja Pohjoismaiden ministerineuvosto näkyivät ja kuuluivat vuoden aikana tällä alalla ja keskittyivät nimenomaan ratkaisumalleihin. Reykjavikissa järjestetyssä kansainvälisessä Arctic Circle-konferenssissa Pohjoismaiden ministerineuvosto esitteli muun muassa luonnonmateriaaleihin perustuvia luovia innovaatioita, jotka voivat tehdä muutoteollisuuden kehityksestä entistä kestävämpää. Arktis on pohjoismaisen ja kansainvälisen ilmastopolitiikan keskeisiä painopistealueita.

Vuoden 2015 ilmastopoliittinen huipentuma oli joulukuussa pidetty YK:n Pariisin-ilmastokonferenssi. Siitä tuli pohjoismaisen profilointi- ja asemointistrategian ensimmäinen käytännön tulikoe, ja tulokset olivat loistavia. Ilmastokonferenssin pohjoismaisen paviljongin ohjelma tarjosi huomattavaa näkyvyyttä ilmasto- ja energiapoliitiikan pohjoismaisille pääviesteille, Pohjoismaiden ministerineuvostolle järjestönä sekä Pohjoismaille alueena. Paviljongista tuli myös pohjoismaisten delegaattien luonteva ja toimiva kohtauspaikka, joten sen voidaan syystäkin sanoa tarjonneen merkittävää lisäpotkua Pohjoismaiden poliittisen yhteistyön yleistavoitteille.

Pohjoismaiden ministerineuvosto sai vuonna 2015 päätökseen myös uudistustyönsä ensimmäisen vaiheen. Uudistus aloitettiin, jotta järjestö saisi parhaat mahdolliset eväät yhteistyöministerien uuden ”Yhdessä olemme vahvempia” -vision toteuttamiseen. Uudistuksen päätavoitteena on tehdä enemmän yhteispohjoismaista politiikkaa ja vahvistaa ministeriyhteistyötä kansalaisten hyväksi.

Kaikkien tavoitteiden saavuttaminen vaatii vielä paljon työtä, mutta tuloksia on nähtävissä jo nyt: poliittinen sitoutuminen on vahvistunut, kansainvälisiin asioihin ja EU:hun liittyvä yhteistyö on lisääntynyt, ja Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoropuhelu Pohjoismaiden neuvoston kanssa on parantunut.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on myös pelkistänyt ohjausasiakirjojensa rakennetta, ja yhteistyöbudjetti on nyt entistä läpinäkyvämpi ja painopisteiltään selkeämpi. Samalla Pohjoismaiden ministerineuvosto on panostanut työ- ja päätöksentekokulttuurin tehostamiseen koko organisaatiossa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on teettänyt vuodesta 2014 lähtien eri politiikanaloilla strategiaselvityksiä, joiden tarkoituksena on el-

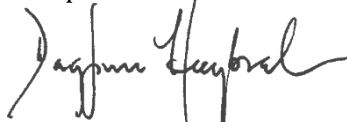
vyttää ja haastaa pohjoismaista yhteistyötä uusien hyvien ratkaisujen luomiseksi. Terveysalan strategiaselvitys on jo tehty, työelämäselvitys valmistuu kesäkuussa 2016, ja vuonna 2017 saadaan energiayhteistyötä koskeva selvitys.

Uudistustyön seuraavassa vaiheessa lisätään organisaation antia Pohjoismaiden hallituksille, elinkeinoelämälle, kansalaisyhteiskunnalle sekä muulla tavoin pohjoismaisen hyödyn luomiseksi. Pohjoismaiden ministerineuvosto sai esimerkiksi vuonna 2015 tehtäväksi laatia pääministerialoitteen, jossa linjataan Pohjoismaiden vientikelpoiset vahvuudet.

Pohjoismaiden välinen vapaa liikkuvuus on valtaosalle maidemme kansalaisista näkyvin esimerkki poliittisen yhteistyön käytännön hyödyistä. Välillä liikkuvuus tuottaa kuitenkin päänvaivaa. Pohjoismaiden ministerineuvoston verkkopohjainen Haloo Pohjola -neuvontapalvelu pyrkii tarjoamaan käytännön apua Pohjoismaiden kansalaisten liikkuvuuteen. Haloo Pohjolaan tukeutui vuonna 2015 yli miljoona ihmistä, jotka saivat palvelusta asiantuntevaa pika-apua toiseen Pohjoismaahan muuttamiseen tai toisessa Pohjoismaassa työskentelyyn ja asumiseen liittyviin ongelmiin.

Maidemme poliittinen dialogi ja usko yhteisiin arvoihin on vahvaa. Vuosikymmenten saatossa luomamme rakenteet ja verkostot ovat korvaamattoman tärkeitä, ja ne näyttävät voimansa myös nyt. Pohjoismailla on kaikki edellytykset yhteistyönsä kehittämiseen haastavinakin aikoina. Yhteistyöministerien visio on ja pysyy: yhdessä olemme vahvempia.

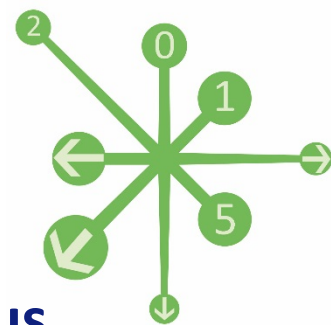
Kööpenhaminassa 1. heinäkuuta 2016

Dagfinn Høybråten

Pääsihteeri

Pohjoismaiden ministerineuvosto

1. Johdon toimintakertomus

1.1 Näkyvä Pohjola

1.1.1 Yhteinen profilointi ja aseointi

Pariisissa joulukuun alussa pidetty YK:n COP21-ilmastokonferenssi johti uuteen kansainväliseen ilmastopimukseen. Ilmasto ei kuitenkaan ollut konferenssin ainoa menestyjä, sillä samalla saatiin ensimmäinen käytännön esimerkki yhteistyöministerien syksyllä 2014 hyväksymän Pohjoismaiden profilointi- ja aseointistrategian toteutuksesta.

Pohjoismaiden ministerineuvosto osallistui ilmastokonferenssiin omalla paviljongilla, joka keräsi paljon pohjoismaisia ja kansainvälisiä kokousdelegaatteja. Paviljongista tuli monien poliitikkojen – myös ministerien – ja monien tiedotusvälineiden kohtaamispaikka. Paviljongin yhteydessä järjestettiin reilut 50 tapahtumaa, esimerkiksi työpajoja ja luentoja. Tapahtumat houkuttelivat lähes 2 000 osallistujaa, ja yli 3 000 seurasi tapahtumia suoratoistona verkossa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston aktiivinen läsnäolo ilmastokonferenssissa tarjosi Pohjoismaille hyvät edellytykset esitellä vahvuuksiaan ympäristötekniikassa ja ilmastomuutokseen sopeutumisessa sekä osoittaa, että hyvinvointiyhteiskuntaa on mahdollista ylläpitää samalla, kun ollaan siirtymässä kunnianhimoisesti vihreään talouteen. Pohjoismaiden ministerineuvoston panostus antoi myös mahdollisuuden osoittaa, että Pohjoismailla on tarjota laaja ja vahva kirjo kilpailukykyisiä energiaratkaisuja, kunnianhimoisia päästövähennystavoitteita ja monivaikuttavia ilmastoratkaisuja talouskasvusta tinkimättä. Ilmastokonferenssi tarjosi niin ikään tilaisuuden Pohjoismaiden markkinointiin ja ”brändäykseen” ilmastoa säästävien ratkaisujen edelläkävijäalueena.

Pohjoismaiden ministerineuvoston COP21-panostuksella oli kaksi pääteemaa: energia ja ympäristö. Energia-alalla keskityttiin kertomaan satavuotiaasta pohjoismaisesta energiayhteistyöstä, Pohjoismaista talouskasvun ja ympäristövaikutusten irtikytkennän (talouskasvun mahdollistaminen ilman energiankulutuksen ja päästöjen kasvua) pioneereina sekä siitä, että Pohjoismaat ovat 25 vuotta muuta maailmaa edellä sähkön- tuotannon hiili-intensiteetin vähentämisessä.

Ympäristöalan keskeinen sanoma koski pitkäjänteisten ilmastotavoitteiden tärkeyttä ja merkitystä, Arktiksen roolia ”hiilikaivoksen kanarialintuna” ja maapallon ilmastoon vaikuttavana tekijänä sekä pohjoismaista johtajuutta.

Pohjoismaiden ministerineuvosto sai ilmastokonferenssin aikaisesta toiminnastaan sekä paviljongissa tai sen yhteydessä pidetyistä tapahtumista paljon hyvää palautetta poliitikoilta, neuvottelijoilta ja medialta.

1.1.2 Arktiset asiat keskiössä

”Yhdessä olemme vahvempia”, kuuluu yhteistyöministerien helmikuussa 2014 hyväksymä visio, ja se koskee myös Pohjoismaiden arktista yhteistyötä. Pohjoismaiden ministerineuvosto on jo vuodesta 1996 lähtien käsitellyt määrätietoisesti arktisia asioita. Alusta lähtien keskiössä oli ympäristö, ja siinä pitäydytään yhä, vaikka nyky-yhteistyö kattaa entistä laajemman kirjon arktisia haasteita ja mahdollisuuksia.

Arktikseen kohdistuva kiinnostus on kasvanut ja globaalistunut kymmenen viime vuoden aikana. Nykyisin Arktiksella on arktisen alueen maiden lisäksi myös muita toimijoita. Alueeseen kohdistuu suurta ja aktiivista kiinnostusta myös paljon kaukaisemmissa maissa ja Arktiksen haasteiden parissa työskentelevissä järjestöissä. Keskeiseen asemaan nousee tietojen, tutkimusten ja asiantuntemuksen vaihto, ja tässä on edellytyksiä Pohjoismaiden tunnettuuden lisäämiseen.

Olikin luontevaa, että Pohjoismaiden ministerineuvosto osallistui aktiivisesti Reykjavikissa lokakuussa 2015 järjestettyyn Arctic Circle Assembly -jättitapahtumaan, joka houkutteli 1 700 ilmoittautunutta osanottajaa. Pohjoismaiden ministerineuvoston läsnäolo alleviivasi arktisten asioiden merkitystä pohjoismaisessa yhteistyössä. Arctic Circle Assembly oli sekin Pohjoismaiden kansainvälisen profiloinnin kannalta onnistunut monialainen tapahtuma.

1.1.3 Kestävä pohjoismainen hyvinvointi

Pohjoismainen hyvinvointimalli on vahvoilla kaikissa Pohjoismaissa, mutta vahvaakin mallia pitää mukauttaa haastavassa taloustilanteessa ja väestönkehityksen muutosten vuoksi. Tämän vuoksi Pohjoismaiden ministerineuvosto käynnisti vuonna 2013 kolmivuotisen ”Kestävä pohjoismainen hyvinvointi” -ohjelman. Ohjelma tuotti uutta tietoa ja innovatiivisia ratkaisuja ja inspiroi hyvinvoinnin uudistamista ja parantamista.

”Kestävä pohjoismainen hyvinvointi” -ohjelman hankkeille oli yhteistä se, että ne osoittavat yhteistyön tuottavan yhteisiin haasteisiin huomattavasti parempia ratkaisuja.

Kolmivuotisessa ohjelmassa osoitettiin muun muassa, miten ammatillinen koulutus voi vähentää nuorisotyöttömyyttä, miten hyvinvointitekniikka voi turvata terveys- ja hoiva-alojen tulevaisuuden, miten Pohjoismaat voivat ylläpitää maailmanluokan lääkehoitoa myös erityistason erikoissairaanhoidossa ja miten yhteispohjoismainen pääsy tietokantoihin voi tarjota tarvittavaa osaamista eriarvoisuuden ehkäisyyn.

Ohjelma tarjosi arvokasta tietoa siitä, miten jäsenmaat voivat ylläpitää pohjoismaista mallia myös tulevaisuudessa, ja kolmen viime vuoden aikana saadut tulokset ja kokemukset ovat omiaan inspiroimaan lisää yhteispohjoismaisia hankkeita hyvinvointialalla.

1.2 Ulospäin suuntautunut Pohjola

1.2.1 ”Demokratia, osallisuus ja turvallisuus” -ohjelma

Vuotta 2015 varjosti jälleen terrorismi – niin Pohjolassa kuin muuallakin. Kööpenhaminassa 14. ja 15. helmikuuta tehdyissä terroriteoissa menehtyi useita ihmisiä, eikä iskuissa ollut kyse yksittäistapauksista. Pohjoismaissa on viime vuosina tehty useita terroritekoja, jotka ovat kohdistuneet maiden demokraattiseen elämäntapaan, pohjoismaiseen yhteenkuuluvuuteen sekä yhteiskunnillemme tunnusomaiseen avoimuuteen.

Iskujen tekijät ovat usein olleet ihmisiä, jotka eivät ole kokeneet itseään osaksi yhteiskuntaa. Ulkopuolisuuden yleistymisen kasvattaa radikalisoitumisen riskiä, mikä taas voi johtaa väkivaltaisten poliittisten ja uskonnollisten ääriliikkeiden syntyyn katastrofaalisiin seurauksiin. Moimen kehitys lisää kansalaisten turvattomuutta ja koskettaa kaikkia Pohjoismaita. Se on demokratiaan kohdistuva uhka, joka on pysäytettävä.

Tältä pohjalta pohjoismaiset yhteistyöministerit päättivät vuonna 2015 käynnistää Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuudessa ohjelman ”Demokratia, osallisuus ja turvallisuus” (DIS). Tavoitteena on yhdistää, kehittää ja tukea asianmukaisia pohjoismaisia toimia, jotka ehkäisevät ja torjuvat radikalisoitumista ja väkivaltaisia ääriliikkeitä.

Ohjelman kautta Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa lähivuosina tärkeitä pohjoismaisia hankkeita ja ottaa työhön mukaan kaikkein merkittävimmät toimijat paikantaakseen, kehittääkseen ja levittääkseen hyviä pohjoismaisia ratkaisuja Pohjolan ja koko maailman hyväksi.

1.2.2 Venäjä-yhteistyö jatkuu

Venäjän oikeusministeriö päätti tammikuussa 2015, että Pohjoismaiden ministerineuvoston Pietarin-toimisto sisällytetään ”ulkomaisiksi agentteiksi” katsottavien kansalaisjärjestöjen luetteloon. Päätöksen johdosta Pohjoismaiden ministerineuvosto lakkautti Pietarin- ja Kaliningradin-tiedotustoimistojen ulkoisen toiminnan toistaiseksi. Osaa toimistojen toiminnasta jatketaan säästöliekillä, mutta hankkeiden tai muun tiedotustoiminnan toteuttaminen ei nykytilanteessa ole mahdollista.

Venäläiskumppanien kanssa tehtävä pohjoismainen yhteistyö jatkuu kaikesta huolimatta, ja päähuomio on entiseen tapaan ympäristössä, demokratiassa, koulutuksessa, luovissa aloissa, nuorissa ja kulttuurissa. Vuonna 2015 jatkettiin muun muassa toimittajayhteistyötä, korkeasteen koulutukseen ja tutkimukseen liittyvää yhteistyötä sekä parlamentaarista yhteistyötä.

Myös Baltian maiden kanssa tehtävää yhteistyötä jatkettiin ja laajennettiin, ja etusijalle asetetaan Baltian tasapuolisesti uutisoivien venäjänkielisten viestinten tukeminen.

Baltia-yhteistyön tuloksista voidaan mainita venäjänkielinen tv-kanava ETV+, joka aloitti lähetykset Virossa syyskuussa. Pohjoismaiden ministerineuvosto kuuluu kanavan rahoittajiin, ja ajatuksena on tarjota Viron venäläisvähemmistölle riippumaton vaihtoehto Venäjän valtiolliselle televisiolle, joka on usein maan venäjänkielisen väestön tärkein tietolähde.

Yhteistyöhön sisältyy Liettuasta käsin annettava venäjänkielisten toimittajien tutkivan journalismin jatkokoulutus sekä media-analyysin ja lähdekritiikin opetus venäjän- ja puolankielisille nuorille.

1.3 Rajaton Pohjola

1.3.1 Ennätysmäärä rajaesteitä poistettiin

Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaesteneuvoston alainen rajaestetyö oli vuonna 2015 aiempaa menestyksekkäämpää. Rajaesteneuvoston tavoitteena on ratkaista viidestä kymmeneen rajaestettä vuodessa, ja vuonna 2015 ratkaistiin kymmenen tunnistettua estettä.

Työmarkkinaosapuolilla on tärkeä rooli Pohjoismaiden vapaan liikkuvuuden ja kasvun helpottamisessa. Juuri tähän aiheeseen keskittyi Kööpenhaminan Børsen-pörssitalossa keväällä järjestetty elinkeinoelämäkonferenssi.

Ennen konferenssia perustettiin Tanskan työmarkkinaosapuolista koostunut työryhmä, jota veti rajaesteneuvoston puheenjohtaja Ole Stavad. Tavoitteena oli tunnistaa, priorisoida ja koostaa luettelo Pohjoismaiden kasvua heikentävistä rajaesteistä ratkaisuehdotuksineen. Konferenssin jälkeen työmarkkinaosapuolet lähettivät kirjeen, johon sisältyneet 15 tunnistettua rajaestettä esiteltiin Pohjoismaiden pääministereille.

1.3.2 Haloo Pohjolassa yli miljoona sivustovierailua

Pohjoismaiden ministerineuvoston Haloo Pohjola -neuvontapalvelu auttaa kansalaisia tavalla, joka helpottaa ja tukee maiden välistä liikkuvuutta. Norden.org-sivustossa toimivat Haloo Pohjolan verkkosivut antavat käytännön apua ongelmiin, jotka liittyvät toiseen Pohjoismaahan muuttamiseen tai toisessa Pohjoismaassa työskentelyyn ja asumiseen.

Haloo Pohjolan sivustovierailujen määrä kasvoi vuodesta 2014 vuoteen 2015 kaksitoista prosenttia yhteensä 1 012 140 vierailuun. Tämä antaa viitteitä suuresta pohjoismaisesta liikkuvuudesta sekä tiedon- ja neuvontatarpeen kasvusta. Haloo Pohjola ja rajaneuvontapalvelut ovat siten tehokkaita työkaluja pyrittäessä toteuttamaan Pohjoismaiden ministerineuvoston visio rajattomasta Pohjolasta.

Haloo Pohjolan lisäksi Pohjoismaissa on seuraavat rajaneuvontapalvelut: Øresunddirekt, Grensetjänsten ja Pohjoiskalotin rajaneuvonta. Ne keräsivät yhteensä 531 000 sivustovierailua ja saivat 44 700 luonnollisten henkilöiden yhteydenottoa vuonna 2015. Rajaesteneuvoston sihteeristö on perustanut tiedotuspanostusten ja rajaesteraportoinnin tehostamiseksi erityisen luotsiryhmän (Lösningsfokuserade Orienterande Tjänstgörande Samordnare, LOTS). Ryhmä on Haloo Pohjolan ja rajaneuvontapalveluiden välinen.

Haloo Pohjola ja muut rajaneuvontapalvelut ovat pohjoismaisessa rajaestetyössä erityisasemassa, ja ne muodostavat rajaesteneuvoston strategisen eturintaman. Ne kirjaavat kaikki mahdolliset rajaesteet ja raportoivat niistä rajaesteneuvoston sihteeristölle sekä pohjoismaisessa rajaestetietokannassa.

1.4 Innovatiivinen Pohjola

1.4.1 Pohjoismaiden ministerineuvosto etsii ratkaisuja ikääntyville

Pohjoismaiden yhteiskunnat kohtaavat väestön ikääntyessä suuria haasteita. Ennusteiden mukaan 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien kansalaisten osuus koko väestöstä kasvaa nykyisestä 25 %:sta 40 %:iin vuonna 2040. Tämä kasvattaa ikääntyvien, vammaisten ja kroonisesti sairaiden hoito- ja terveyspalveluiden kysyntää asteittain.

Haasteet ovat samat kaikissa Pohjoismaissa, ja Pohjoismaiden pääkaupungit ovatkin aloittaneet Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa yhteistyön uusien ratkaisujen löytämiseksi. Kyseessä on ”The Nordic Independent Living Challenge” -niminen kilpailu, jonka Nordic Innovation julkisti vuoden 2015 alussa.

Hankkeen tavoitteena on kehittää nykyistä parempia ratkaisuja itseensä asumiseen. Käytännössä etsitään innovatiivisia ratkaisuja, työkaluja ja muita apuvälineitä, jotka antavat Pohjoismaiden kansalaisille mahdollisuuden asua kotona pidempään.

Kilpailu julkistettiin kaikkien viiden Pohjoismaan pääkaupungeissa helmikuussa 2015, ja kohderyhmänä olivat alan kaikki sidosryhmät: hyvinvointiyritykset, keksijät, start up -yritykset ja muut. Järjestäjät odottivat 150:tä ehdotusta, mutta ideoita tuli kaikkiaan 415. Niistä valittiin joulukuussa useiden karsintakierrosten jälkeen viisi.

Finalistit pääsevät keväällä 2016 testaamaan ja kehittelemään ideoitaan ja ratkaisujaan Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Voittaja valitaan kesäkuussa 2016, ja palkintona on miljoona Norjan kruunua (reilut 100 000 euroa).

1.4.2 Pohjoismaiden ministerineuvosto vaatii kemikaaleihin liittyviä toimia

Pohjoismaiden ministerineuvosto osallistui vuonna 2015 näkyvästi kemikaalien vaikutuksista käytyyn keskusteluun. Käytännössä ministerineuvosto teki kaksi ajankohtaista keskustelunavausta, jotka liittyvät kemikaalien yhdistelmävaikutuksiin sekä hormonaalisten haitta-aineiden taloudellisiin vaikutuksiin.

Pohjoismaiden ministerineuvosto julkaisi vuoden aikana muun muassa raportin, jossa kiinnitettiin huomiota kemikaalien yhdistelmävaikutusten erilaisiin mittausmenetelmiin. Vaikka kemikaaleilla voi olla hyvinkin vaarallisia yhdistelmävaikutuksia ja vaikka monia kemikaaleja

käytetään usein yhdessä, esimerkiksi EU-lainsäädännön vaatimukset perustuvat yksittäisten kemikaalien vaikutuksiin. Pohjoismaiden ministerineuvoston teettämä raportti ”Combining exposure scenario information for mixtures with combination effects” toimi järeänä avauksena alan lainsäädäntöä koskevassa keskustelussa.

Toista ministerineuvoston teettämää raporttia ”The cost of inaction: a socioeconomic analysis of costs linked to effects of endocrine disrupting substances on male reproductive health” hyödynnettiin niin ikään usein vuonna 2015, kun pyrittiin kohdistamaan huomiota hormonaalisten haitta-aineiden taloudellisiin vaikutuksiin. Aineiden vuotuiset yhteiskunnalliset kustannukset ovat Pohjoismaissa varovaisen arvion mukaan 270 miljoonaa Tanskan kruunua. Summa voi kuitenkin olla huomattavasti tätä suurempi.

1.5 Talous

Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintaa toteutetaan 11 ministerineuvostossa. Kullakin ministerineuvostolla on omat yhteistyöstrategiansa ja -ohjelmansa, joihin osoitetaan varat budjetissa. Pohjoismainen budjetti jakautuu siis ministerineuvostoittain, ja tilinpäätös koostuu ministerineuvostojen toimintojen yhteissummasta.

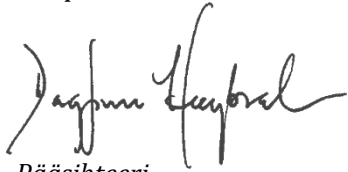
Pohjoismaiden ministerineuvoston nettomenot olivat vuonna 2015 yhteensä 932 miljoonaa Tanskan kruunua ja tulot yhteensä 951 miljoonaa Tanskan kruunua. Vuoden tulos oli siis 19 miljoonaa Tanskan kruunua. Ylijäämä koostuu pääosin vanhentuneista hankevaroista, joita ei ollut käytetty talousohjesäännön edellyttämässä kolmessa vuodessa.

Likviditeetti oli vuonna 2015 välillä koetuksella muun muassa siksi, että hanketoimintaan kohdistuvat ministerineuvoston uudistusaloitteet johtivat hanketoimintojen aloittamiseen heti vuoden alussa.

Kun budjetissa osoitetaan varoja, jotka jäävät käyttämättä budjettivuonna, ne katsotaan käyttämättä jääneiksi varoiksi. Tänä vuonna käyttämättä jäi 17,6 miljoonaa Tanskan kruunua, mikä on 1,9 % koko budjetista. Niistä noin 4,5 miljoonaa Tanskan kruunua on peräisin Venäjä-hankkeista, jotka lopetettiin vallitsevan poliittisen tilanteen vuoksi. Käyttämättä jääneiden varojen osuus ilman Venäjä-hankkeista palautuneita varoja oli 1,4 %.

Täten luovutamme vuosikertomuksen 2015.

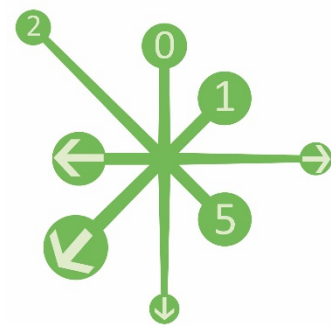
Kööpenhaminassa 1. heinäkuuta 2016

Pääsihteeri
Dagfinn Høybråten

Osastopäällikkö
Kari Metliaas

2. Budjetti 2015 budjetti-kompromissin seuranta

Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto kävivät syksyllä 2014 poliittisia neuvotteluja ministerineuvoston budjettiehdotuksesta. Ne johtivat seuraaviin muutoksiin ja tarkennuksiin vuoden 2015 budjetissa:

että Pohjoismaiden neuvosto osallistetaan budjettiuudistuksen jälkeen budjettiprosessiin entistä varhaisemmassa vaiheessa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on nyt osana uudistustyötään täsmentänyt talousohjesäännössään, että Pohjoismaiden neuvostolla on mahdollisuus esittää näkemyksiä budjetista ennen siitä päättämistä. Käytännössä pohjoismaiset yhteistyöministerit kutsuvat Pohjoismaiden neuvoston keskustelemaan budjetin painopistealueista ennen kuin budjetin koko ja jakauma on lyöty lukkoon. Tanskan yhteistyöministerillä oli vuonna 2015 Pohjoismaiden neuvoston kanssa säännöllisesti budjettikokouksia, ja vuoden 2017 budjetista pidettiin ensimmäinen kokous lokakuussa 2015.

että ruokahävikin vähentäminen on edelleen yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston prioriteeteista. Tarkoitusta varten varataan 2,4 miljoonaa Tanskan kruunua, josta 400 000 kruunua sisältyy budjettikohtaan 1- 8007 (biotalous) tietouden ja innovatiivisten ratkaisujen saavuttamiseksi ruokahävikin vähentämistyössä.

Vuodeksi 2015 varatut 2,4 miljoonaa Tanskan kruunua käytettiin seuraavien ruokahävikin vähentämishankkeiden toiseen vaiheeseen:

- lisätietojen hankkiminen ruokahävikin synnystä tietyissä elintarvikeryhmissä (missä ketjun vaiheessa ja millaisia määriä) ruokahävikin määrittelyn helpottamiseksi
- elintarvikkeiden päiväysmerkintöihin liittyvä työ
- elintarvikkeiden valvonta ja käsittely ruokapankeissa (elintarvikevalvonnan varmistaminen ilman, että käsittelystä tulee liian vaikeaa).

Vuonna 2016 jatketaan hankkeiden kolmatta vaihetta. Muuten ruokahävikin vähentäminen on yhdistetty sopivilla aloilla biotalouteen liittyvään työhön.

että arktinen yhteistyö on edelleen priorisoitu osa-alue ja että vuonna 2015 tarkoitukseen varattua budjettia korotetaan huomioiden, että yksi Tanskan puheenjohtajakauden painopistealueista on ”Sininen Arktis”.

Arktiseen yhteistyöohjelmaan varattiin vuodeksi 2015 yhteensä 8 716 000 Tanskan kruunua, jotka käytettiin seuraaviin temaattisiin painopistealueisiin: väestö, kestävä elinkeinokehitys, ympäristö, luonto ja ilmasto sekä koulutus ja osaamisen kehittäminen.

Budjettikohdassa ”Sininen Arktis” varattiin lisäksi 2 538 000 Tanskan kruunua 1) yhteisen meriportaalin ja digitaalisen työkalun kehittämiseen Arktisen meriturvallisuuden edistämiseksi sekä 2) perustan luomiseen tiedonvaihdon ja Pohjoismaiden ja Pohjois-Atlantin yhteisen pöytäkirjan kehittämiseksi merenpohjan biodiversiteetin ja haavoittuvuuden selvittämistä ja valvontaa varten.

Arktisiin asioihin varattiin vuodeksi 2015 yhteensä 11 254 000 Tanskan kruunua, missä oli kasvua vuodesta 2014.

että Uusi pohjoismainen ruoka -ohjelma viedään uuteen vaiheeseen kohdistamalla 894 000 Tanskan kruunua keskeisten laitosten verkostojen vahvistamiseen strategisella tasolla. Lisäksi Tanskan puheenjohtajakaudella keskitytään muun muassa Uuteen pohjoismaiseen ruokaan ohjelman Arvot-osion puitteissa (budjettikohta 1-8010).

Uusi pohjoismainen ruoka -työn jatkamiseen varattiin vuodeksi 2015 yhteensä 907 000 Tanskan kruunua (894 000 Tanskan kruunua inflaatiokorjattuna).

Uusi pohjoismainen ruoka -ohjausryhmä valmisteli vuonna 2015 kolmea hanketta, jotka jatkuvat vuonna 2016 ja joiden tavoitteena on vahvistaa keskeisten organisaatioiden välistä strategisen tason verkostoitumista: pohjoismainen ruokakilpailu, julkiset ruokapalvelut sekä Pohjoismaiden profilointi ruokamatkakohteena. Lisäksi keskitytään siihen, miten Uusi pohjoismainen ruoka voitaisiin sisällyttää nykyistä paremmin elintarvikealan pohjoismaiseen yhteistyöhön. Uusia toimenpiteitä koordinoidaan suhteessa Uuteen pohjoismaiseen ruokaan liittyviin Tanskan puheenjohtajakauden toimenpiteisiin sekä tulevan puheenjohtajamaan Suomen toimenpiteisiin.

että budjettikohdassa 5-6610 tuodaan esiin, että kalastusyhteistyössä keskitytään jatkossakin rannikkoyhteisöjen kehitykseen, arktiseen alueeseen ja haasteisiin, jotka liittyvät muutoksiin kaupallisten lajien levinneisyydessä sisältäen Pohjois-Atlantin pelagiset lajit. Lisäksi Tanskan puheenjohtajakaudella keskitytään muun muassa kestävyiden lisäämiseen Pohjois-Atlantin luonnonvaroja hyödynnettäessä ohjelman Kasvu-osion alla.

Vuoden 2015 pohjoismaisessa kalastusyhteistyössä keskityttiin Färssaarten johdolla sinisen biotalouden kasvuun Koillis-Atlantilla ja arktisella alueella. Huomio kohdistui etenkin ”koko saalis maihin” -ajatteluun ja merilevän viljelyedellytysten kehittämiseen Pohjoismaissa. Kalastussektori teki tunnetuksi myös levän kehittämistä ja innovointia elintarvikkeena yhteistyössä paikallisten grönlantilaisten, färsaarelaisten ja tanskalaisten pientuottajien kanssa. Kesäkuussa 2015 julkaistiin Nordic Marine Think-Tank -ajatushautomon laatima raportti ”Allocation of fishing rights in the Northeast Atlantic” – keskustelunavaus, joka kohdisti huomiota varsinkin pelagisten kantojen kalastus-oikeuksien jakoon.

että panostus biotalouteen on tärkeä osa työtä vihreän talouskasvun ja kestävyiden edistämiseksi. Biotalousalalla tähän pyritään optimoimalla arvoketjun jätteen ja ympäristökuormituksen vähentämistä ja maksimoimalla arvoketjun arvoa. Tavoitteena on myös saada uudet sukupolvet ymmärtämään vihreän kasvun ja kestävyiden tärkeys sekä huomioimaan ruokaturva ja ilmastonmuutos.

Vihreä kasvu on Pohjoismaiden ministerineuvoston biotaloustyön peruskäsite. Tavoitteena on lisätä arvonmuodostusta samalla tai aiempaa vähäisemmällä luonnonvarojen käytöllä. Puheenjohtajamaa Islannin NordBio-ohjelmassa oli vahva fokus raaka-aineiden optimaaliseen käyttöön, mukaan lukien tuotannon ja kulutuksen jätteiden vähentämiseen ja synnyn ehkäisyyn. Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen Itämeren biotaloustyö keskittyy sekin luonnonvarojen käytön tehokkuuteen ja optimaalisen hyödyn saavuttamiseen koko arvoketjussa. Arktiksen biotaloushankkeen päätavoitteena on niin ikään ollut lisätä paikallista hyötyä arvoketjussa.

että biologisen monimuotoisuuden hyväksi tehdyn työn tavoitteita budjettikohdassa 8-3311 (ympäristösektorin työryhmät) selvennetään seuraavasti:

- että Pohjoismaiden maaekosysteemien ekologinen tila on hyvä
- että ekosysteemien suojelun ja luonnon-, kulttuuri- ja kaupunkiympäristöjen kestävä käytön välinen hyvä tasapaino on voimavara, joka osaltaan edistää Pohjoismaiden väestön hyvinvointia, viihtyvyyttä ja ulkoilumahdollisuuksia
- että sekä YK:n ilmastopöytäkirja että yleissopimus biologisesta monimuotoisuudesta saavuttaa niille asetetut tavoitteet.

Maaekosysteemien työryhmän (TEG) yleistavoitteena on edistää ekosysteemien hyvää ekologista tilaa. Tämä näkyy monimuotoisena hanketoimintana. Vuonna 2015 ryhmä jatkoi YK:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen Aichi-tavoitteiden seurantaa keskittyen vahingoittuneiden ekosysteemien ennallistamiseen (tavoite 15). TEG pyrki vuoden aikana myös tekemään tunnetuksi terveiden ekosysteemien hyvän ekologisen tilan merkitystä esimerkiksi luonnonkatastrofien puskurina. Toinen tärkeä työalue oli suojeluarvoltaan merkittävien metsien säilyttäminen Barentsin alueella.

TEG toteutti vuonna 2015 toimia, jotka liittyivät kulttuurimaisemien arvottamiseen ja hinnoitteluun, jotta kulttuurimaisemien arvo otettaisiin huomioon maankäytön suunnittelussa.

TEGin työryhmä keskittyi vuoden aikana ilmastoon ja ekosysteemien välisiin yhteyksiin. Kosteikot ja turvemaat ovat osoittautuneet erityisen tärkeiksi luontotyypeiksi hiilinieluinä tai -varastoinä sekä harvinaisten kasvien ja eläinten elinympäristöinä. Tätä tuotiin esille yhteistyössä ilmasto- ja ilmaryhmän (KOL) kanssa ja esiteltiin menestyksekkäästi muun muassa YK:n COP21-ilmastokonferenssissa.

että Pohjoismaiden neuvostoa tiedotetaan kahdenvälisistä prosesseista maiden välillä ratkaisujen löytämiseksi panttikysymykseen ja että Pohjoismaiden ministerineuvosto muutoin odottaa prosessin tuloksia.

Pohjoismaiden neuvostolle tiedotettiin Pohjoismaiden kahdenvälisen pantti-prosessien tilanteesta kirjallisesti syyskuussa 2015 ja ympäristöministerien kyselytunnilla 29. lokakuuta 2015. Pohjoismaiden neuvostolle tiedotetaan tilanteesta myös vastauksissa, jotka ministerineuvosto antaa suosituksiin 17/2015, 18/2015, 19/2015 ja 20/2015 vuoden 2016 alussa.

että Pohjoismaiden ministerineuvosto toteuttaa meriryhmän (HAV) ja NEFCOn kautta hankkeita Itämeren ympäristön tilan parantamiseksi ja varaa lisäksi 400 000 Tanskan kruunua HELCOMille Itämeren suojelun toimintasuunnitelman (BSAP) toteuttamiseen. Panostukset kattavat laajan kentän ja niihin kuuluu esimerkiksi analyyseja, innovatiivisten ratkaisujen toteuttamista, seminaareja ja kehityshankkeita.

Pohjoismaiden ministerineuvosto jatkoi vuonna 2015 HELCOMin ja Itämeren suojelun toimintasuunnitelman (BSAP) toteuttamisen tukemista erityisesti meriryhmän (HAV) kautta, joka toteutti myös hankkeita toimintaan osoitetuilla 400 000 Tanskan kruunulla. Ryhmä toteutti ja julkisti toimenpiteitä, jotka liittyvät yhtenäisen verkoston perustamiseen HELCOMin merensuojelualueista Itämerellä (ECONET), kehitti Pohjoismaiden merialueiden ekosysteemipalveluiden arvioinnin (Mareco) ja kokosi esimerkkejä siitä, miten meristrategiadirektiivin ja Itämeren suojelun toimintasuunnitelman (HELCOMin BSAP) indikaattoreita ja laadullisia kuvaajia voidaan käyttää.

Mereen päätyvän mikrojäätteen osalta ryhmä selvitti jätevedenpuhdistuksen vaikutuksia ja meren mikrojäätteen epäpuhtaustasoja sekä tuotti elokuvan, jossa selvitetään merta ja eliöitä vakavasti uhkaavien näkymättömien muovien yleisyyttä Itämeressä. Ryhmä oli niin ikään vastuussa hankkeesta, jossa kehitettiin testausmenetelmiä Itämeren pohjasedimenttien saastumisasteen selvittämiseksi, mikä on osa Itämeren suojelun toimintasuunnitelman pyrkimyksiä Itämeren ympäristön tilan parantamiseksi.

Myös Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö (NEFCO) teki monella rintamalla tiivistä työtä Itämeren ympäristön parantamiseksi myöntämällä käytännön tukea puhdistamoille ja maatalouden lannoitteiden käytön modernisointiin Itämeren ravinnekuormituksen vähentämiseksi.

että Pohjoismaiden neuvoston palkintojenjakotilaisuuden toteuttamiseen varataan 400 000 Tanskan kruunua.

Kulttuuriministerineuvosto (MR-K) on varannut Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2015 palkintoihin 300 000 Tanskan kruunua, ja ympäristöasiain ministerineuvosto (MR-M) on varannut samaan tarkoitukseen 100 000 Tanskan kruunua. Ministerineuvosto pitää palkintoehdokkaiden seminaareja ja tapauksia tärkeänä osana palkintojen jakamista, ja on hyväksi, jos ministerineuvosto auttaa varmistamaan näiden toimenpiteiden toteuttamisen laatua parantavasti.

että Pohjoismaisen lehtimieskeskuksen toimintaan varataan 1 miljoona Tanskan kruunua vuonna 2015. Varat otetaan strategisista panostuksista (budjettikohta 4-2208).

Pohjoismaisen lehtimieskeskuksen (NJC) toimintaan varattiin miljoona Tanskan kruunua vuodeksi 2015. Lehtimieskeskuksen toimeksiannon mukaan sen tulee muun muassa luoda Pohjoismaiden ja Pohjois-Atlantin alueen toimittaja-verkostoja, jotka turvaavat pohjoismaisen keskustelun. Tavoitteeseen on pyritty toisaalta kehittämällä yhteistä verkkoyhteisöä, jossa paikan päällä järjestetyt fyysiset kurssit on osittain korvattu ”webinaareilla”, keskustelufoorumeilla, verkko-oppimisella sekä tiedotuksella pohjoismaisista tapahtumista, kuten Pohjoismaiden neuvoston istunnoista ja kulttuurifestivaaleilta.

NJC:n kanssa lisättiin vuonna 2015 vuoropuhelua näkyvän strategisen näkökulman tarpeellisuudesta, kun pyritään kohdistamaan huomiota pohjoismaisessa yhteistyössä tehtäviin avauksiin. Strateginen näkökulma auttaa lisäämään pohjoismaisiin asioihin liittyvää laadukasta tiedotusta mediassa. Keskustelu poiki vuonna 2015 NJC:lle annetun toimeksiannon Maailman lehdistönvapauden päivän (2016) yhteydessä järjestettävästä konferenssista, joka koskee ilmaisunvapautta ja journalistiikkaa digitaalisella mediakentällä.

että kunnes toisin päätetään, Pohjoismaisen kesäyliopiston (NSU) on voitava jatkaa toimintaansa nykyisellä tasolla ja että NordForsk voi vuonna 2015 vähentää NSU:lle myönnettäviä varoja enintään sen oman säästötavoitteen verran eli 2,4 prosenttia.

NordForsk rahoitti vuonna 2015 Pohjoismaisen kesäyliopiston (NSU) toimintaa budjettisopimuksen mukaisesti.

että käynnistetään selvitys siitä, saavutettaisiinko yhteisellä pohjoismaisella kirjastohankkeella synergiaa ja taloudellisia etuja.

Kulttuuriministerineuvosto (MR-K) on käsitellyt selvityksen, joka koskee pohjoismaisen kirjastohankkeen mahdollisia synergioita ja taloudellisia etuja. Hankkeen tavoitteena on luoda Ruotsin, Norjan ja Tanskan kansalliskirjastojen yhteinen digitaalinen hankintajärjestelmä, joka koskee ensisijaisesti muilla kuin länsimaisilla kielillä kirjoitettua kirjallisuutta ja aineistoa. Selvityksessä todettiin, että hankkeessa piilee synergia- ja taloudellisia etuja, ja MR-K päätti näillä edellytyksillä varata hankkeeseen miljoona Tanskan kruunua vuodeksi 2016.

että lapset ja nuoret ovat erityinen painopistealue Pohjoismaiden ministerineuvoston myöntäessä tukea elokuva- ja televisiotuotantoon Pohjoismaisen elokuva- ja televisiorahaston kautta.

Pohjoismaisen elokuva- ja televisiorahaston sääntöjen mukaan lapsi- ja nuorisoyleisölle suunnatut hankkeet tulee asettaa etusijalle. Rahasto tuki vuonna 2015 lapsi- ja nuorisohankkeita kaikkiaan 19 784 000 Norjan kruunulla, mikä oli 26 % koko tukisummasta. Tukimuotojen jakauma oli seuraava:

- fiktio (elokuva ja tv): tukea yhteensä 39 hankkeelle, joista 14 oli lapsi- ja nuorisohankkeita
- dokumentit: tukea yhteensä 20 hankkeelle, joista 4 oli lapsi- ja nuorisohankkeita
- levitys ja dubbaus: tukea yhteensä 35 hankkeelle, joista 9 oli lapsi- ja nuorisohankkeita.

että varataan vuoden 2015 budjetista määrärahoja Bo Könbergin tulevaisuuden pohjoismaista terveysyhteistyötä koskevan raportin suositusten toteuttamiseen mukaan lukien kasvavan mikrobilääkeresistenssin ehkäisyyn. Lisäksi järjestetään vuosittainen Yksi terveys -kokous (mikrobilääkeresistenssi ihmisissä ja eläimissä).

Ministerineuvosto budjetoit raportin ehdotusten käsittelyyn ja toteuttamiseen yhteensä 5 243 000 Tanskan kruunua vuodeksi 2015. Pohjoismaiden ministerineuvosto päätti vuonna 2015 myös, että lakkautetun Nordic School of Public Health NHV -laitoksen jäljellä oleva oma pääoma annetaan sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvostolle (MR-S) käytettäväksi Bo Könbergin raportista ilmeneviin laajateemaisiin kansanterveyspanostuksiin. Varojen on määrä olla MR-S:n käytössä vuoden 2016 alussa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto hyväksyi vuonna 2015 julkilausuman, jonka mukaan mikrobilääkeresistenssin ehkäisy edellyttää pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista. Julkilausuman myötä maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikeasiain ministerineuvosto (MR-FJLS) ja sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvosto sopivat Yksi terveys -strategiaryhmän perustamisesta. Ryhmä on määrä asettaa vuonna 2016, ja sen tehtävänä on edistää hyvien käytäntöjen vaihtoa ja varmistaa pohjoismaisten resurssien tehokas käyttö resistenssialalla sekä laatia lisäehdotuksia siitä, miten pohjoismaisella yhteistyöllä voidaan tukea mikrobilääkeresistenssiin liittyvää nykyistä kansainvälistä yhteistyötä esimerkiksi EU:ssa, WHO:ssa, FAO:ssa ja OIE:ssa.

Puheenjohtajamaa Tanska järjesti mikrobilääkeresistenssistä pohjoismaisen asiantuntijatapaamisen lokakuussa 2015.

että selvitetään, mitä voidaan tehdä pohjoismaisten lasten ja yksinhuoltajien parissa esiintyvän köyhyyden ehkäisemiseksi.

Lapsiköyhyyteen on kiinnitetty huomiota eri puolilla Pohjolaa, ja pohjoismaiden lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea (NORDBUK) on keskittynyt lasten ja nuorten ulkopuolisuuteen toimintasuunnitelmansa mukaisesti. NORDBUK antoi siten Pohjoismaiselle hyvinvointikeskukselle (NVC) tehtäväksi selvittää lapsiköyhyyttä ja kasvattaa siihen liittyvää osaamispohjaa sekä helpottaa pohjoismaisten lasten elinoloja parantavien uusien panostusten leviämistä. Hankkeessa nuoret ovat tehneet myös niin sanottuja digitaalisia tarinoita, ja osa heistä osallistui joulukuussa 2015 pidettyyn päätöskonferenssiin. Hankkeen loppuraportti ilmestyy vuoden 2016 alussa.

että viime vuosien hyvien kokemusten pohjalta valmistellaan entisessä laajuudessaan uusi monialainen ohjelma sekä uusi panostus ihmiskaupan torjumiseksi.

Pohjoismaiden ministerineuvosto päätti vuonna 2015 käynnistää uuden monialaisen ihmiskaupan ehkäisyohjelman. Ohjelma toteutetaan vuosina 2015–2018 yhteistyössä Itämeren alueen kumppanien kanssa. Ohjelman tavoitteena on käytännön hankkeiden avulla tukea ihmiskaupan ehkäisyä, ihmiskauppiaiden syytteenpanoa sekä ihmiskaupan uhrien suojelua ja auttamista. Ohjelman hankkeisiin osallistuu ihmiskaupan ehkäisyn parissa työskenteleviä asiantuntijoita ja ammattilaisia Pohjoismaista, Baltian maista ja Luoteis-Venäjältä. Hankkeiden on määrä vahvistaa alueen toimijoiden yhteistyötä ja verkostoja, luoda foorumeja tiedon ja kokemusten vaihtamiselle sekä edistää ihmiskaupan torjuntaa vahvistavien suuntaviivojen omaksumista ja täytäntöönpanoa. Vuosien 2015–2018 ohjelma jatkaa ja kehittää ihmiskaupan vastaista alueellista panostusta, jota Pohjoismaiden ministerineuvosto on toteuttanut vuodesta 2001 lähtien yhdessä Itämeren alueen kumppanien kanssa.

että Pohjoismaiden ministerineuvosto arvioi kuluttajakonferenssin päätelmiä niiden valmistuttua ja selvittää mahdollisuuksia jatkaa työtä myrkyttömään arkeen liittyen.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on käsitellyt pohjoismaisen kemikaaliryhmän (NKG) välityksellä konferenssin suosituksissa mainittuja aihealueita. NKG:llä on aktiivista REACH-hanketoimintaa, ja se tukee OECD:n työtä testausmenetelmien kehittämiseksi varsinkin hormonaalisille haitta-aineille. Monet NKG:n alaryhmiä keskittyvät hormonaalisiin haitta-aineisiin, yhdistelmävaikutuksiin, nanomateriaaleihin, erittäin haitallisten aineiden tunnistamiseen ja priorisointiin sekä vaarallisiin aineisiin liittyvän tiedotuksen vahvistamiseen.

Tämän yhteistyön välityksellä Pohjoismaat vaikuttavat EU:n kemikaalilainsäädännön kehitykseen ja täytäntöönpanoon. Työssä laaditaan taustamateriaaleja ja ohjeistuksia sekä kehitetään menetelmiä, jotka liittyvät vaikutusarviointeihin, altistukseen, riskinarviointiin sekä kemikaalien käsittelyyn ja valvontaan. Pohjoismaisella kemikaaliryhmällä oli vuonna 2015 myös useita tärkeitä hankkeita kuluttajatiedotuksen vahvistamiseksi.

3. Tunnusluvut

Pohjoismaiden ministerineuvoston keskeisiä tunnuslukuja neljältä viime vuodelta:

Taulukko 1: Tunnusluvut

	2015	2014	2013	2012
Menokehys				
Vuoden budjetti (tuhatta Tanskan kruunua)	931 782	955 215	986 726	961 472
Tulot: (TUHATTA DKK)				
– Tanska	183 636	197 844	217 319	210 882
– Suomi	142 318	153 565	169 568	169 142
– Islanti	6 427	6 595	6 822	7 226
– Norja	289 227	288 287	285 536	277 340
– Ruotsi	296 573	295 824	295 281	286 182
– Palkoista pidätettävä maksu, korot ja muut tulot	32 958	38 644	20 692	26 777
Yhteensä	951 139	980 759	995 218	977 549
Vuoden tulos				
Tulot miinus menokehys	19 357	25 544	8 492	16 077
Maiden maksuosuudet – maakohtainen jakauma				
– Tanska	20,0 %	21,0 %	22,3 %	22,1 %
– Suomi	15,5 %	16,3 %	17,4 %	17,8 %
– Islanti	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,8 %
– Norja	31,5 %	30,6 %	29,3 %	29,2 %
– Ruotsi	32,3 %	31,4 %	30,3 %	30,1 %
Ylijäämä 31.12.				
Käyttämättömät varat	17 623	16 405	32 772	35 245
Rahavarat	182 655	124 971	204 587	199 984
Oma pääoma	–100 643	–94 456	–111 508	–103 923
Muut				
Käyttämättömät varat, % vuoden budjetista	1,9 %	1,7 %	3,3 %	3,7 %
Sihteeristön toiminta, % vuoden budjetista	8,3 %	7,9 %	7,6 %	7,6 %
Laitosten lukumäärä	13	14	15	15
Pohjoismaisilla ehdoilla palkattujen lukumäärä	97	95	101	95
– joista naisia	57	60	64	64
– joista miehiä	40	35	37	31

norden

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

ANP 2016:756
Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta
Vuosikertomus 2015

ANP 2016:756
ISBN 978-92-893-4679-5 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4680-1 (PDF)

